

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 " "
 Negyedévre 1 frt 50 kr.
 Bőrmintetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.
 Záratok nem adtnak vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyitásban minden garmond sor díja 20 kr.

Z E M P L É N.

Társadalmi és szépirodalmi hetilap.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

HIRDETÉSI DÍJ:
 Minden egyes sor után 100 szóig 2 kr.
 Azonfelül 1 kr.
 Kiemelt, díszbetűs s körzettel ellátott hirdetésekért termékek szerint minden centiméter után 3 kr. számítatik.
 Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetések a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

Chyzer Kornél zárjelentése a phylloxera kutatásáról S.-a.-Ujhelyben s a szerencsi és bodrogközi járásokban.*)

A phylloxera kutatást a reám bizott területen s névszerint S.-a.-Ujhelyen, a szerencsi s bodrogközi járásokban befejezván, zárjelentésemet s illetőleg tapasztalataimat s az ezekből kifolyó, e tárgyra vonatkozó javaslataimat van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

1. Az említett terület szőlői általán véve egészségesek bár sok helyütt, kivált a távolabbi hegyeken a rosz mivelés folytán satnyák. Tömegesbb feltűnő szőlő megbetegedést sehol sem találtam.

Fordulnak ugyan egyes helyeken, melyekről az illető jegyzőkönyvekben külön-külön tettem említést, foltok elő, hol a szőlő kivész, de ezek kivétel nélkül az alakban találhatók, hol a tőkék részint a mindig alulról kezdődő kapálás s ennek folytán a föld lehozása, részint pedig a záporok által lehordott föld által a szó teljes értelmében betemettenek s megfojtatnak. Az ilyen gyanus kinézésű helyeken a tőkék gyökert reit gondosan megvizsgálva, azokon phylloxerásehol sem találtam.

2. Köztudomásra jutott gyanus helyekről behozott tőkét a mint azt az illető jegyzőkönyvekben mindenütt megjelölém, minden helyütt gondosan megvizsgálva, phylloxerát csak Tályán találtam Boros József házi kertjében, tavaly Mathiástól Kassáról hozatott gyökerező szőlőtőkék gyökerein, még pedig oly formán, hogy első alkalommal midőn ezen gyanus tőkét vizsgáltam, miután Boros 4 féle fajt hozatott, de arra nem emlékezett, hogy e különféle fajok hová s mily sorrendbe lettek elültetve, s miután külsőleg ezen különben is satnyáknak látszó tőkéken (mit a téli nagy hidegnek tulajdonítottak) fajkülönbséget észrevenni nem lehetett, a spalirnak, melybe e szőlők ültetve valának, 4 különböző pontjáról vétettem ki 4 tőkét egészen s azokat igen pontosan vizsgáltam meg, a nélkül, hogy phylloxerát rajtok felfedeznem sikerült volna. S ezzel e helyet phylloxeramentesnek hittük.

Ezen vizsgálatot Tályára (hol a nagy szőlőterület végett hosszabb időig kellett időznom) érkezésem napján azonnal ejtettem meg s ezen negatív lelet csak annyiban nyugtatott meg, hogy Tályai nagy területének bejárásához foghattam, fentartva magamnak ezen kert circa 60 tőkájának későbbi ismételt megvizsgálását. A tályai terület bejárásának befejeztével, újból megvizsgálva e kertet a kivett első, legsatnyábbnak látszó töké gyökerein ismét semmit sem találtam. S ezen újbóli negatív lelet annyira megnyugtató, hogy már szintén fel akartam hagyni az itteni további kutatással s a még utóljára megvizsgálendő tőkét már ki sem ásattam egészen, csak felső gyökereit kikapartatva, azokat levágva vizsgáltam meg — s ime ezeken első pillanatra megtaláltam a phylloxerát — s mint az irtásnál jelenvolt Szabó vinczellérképezdei igazgatótól hallám az ott működött bizottság valamennyi megnézett töké gyökerein találta.

E körülményt azért adám elő oly terjedelmesen, hogy kilássék, mily rendkívül óvatosnak kell lenni a vizsgálatok egy szőlőterület megvizsgálásánál, hogy ott hol phylloxerát keres, egyes próbára kivett tőkék gyökereinek megvizsgálása után, ha vizsgálatának eredménye nemleges, csak némileg is megnyugtató tudattal távozzék vizsgálata színhelyéről. Már pedig a gyakorlatban csakis ily próba vizsgálatra szorítkozunk miután egész szőlőterületeket felásni alig lehet.

A másik tanulság a mit itt merítettem az volt, hogy a szőlő kinézése után, kivált ha csak spalirba van ültetve, a phylloxera kutatásnál indulni nem lehet. Ugyanis míg először a legisleg satnyább tőkéken phylloxerát nem találtam, az ezeknél jobb karban levőkön volt.

3. Mathiásnak kassai telepe lévén azon gócz,

*) A phylloxera ügy rendkívüli fontosságánál fogva közöljük egész terjedelmében a zárjelentést, melyet Chyzer ur lapunknak átengedni szives volt. Sz e r k.

melyből a phylloxera ide is behurczoltatott, természetesen, hogy az innen e vidékre importált szőlőket különös gondnal vizsgáltam, de többé sehol sem találhattam meg, mindamellett, hogy még sok más helyütt volt töle hozatott szőlő, mint azt a beküldött jegyzőkönyvekben mindenütt ki is tüntettem.

De itt figyelemre méltó azon körülmény, hogy 1879-den töle hozatott szőlő csakis ez volt, a többi mind régebbi keltű s ugy látszik, hogy talán akkor még ő is phylloxeramentes volt. S nagy része a töle hozatott szőlőknek, mint sima vessző kerülővén hozzánk, ezeket kevésbé gyanusoknak tartva, alig hiszem, hogy ezekkel a phylloxera importálhatott volna.

4. Tekintettel a phylloxera szárnyas alakjaira, tekintettel továbbá azon körülményre, hogy Boros Tályai tekintélyesebb szőlőbirtokosainak egyike, ki több helyütt a határban szőlővel bír, hová szerszámmal, csizmával, földdel stb. a phylloxera másféleképpen leforgása alatt elhurczoltatható, a tályai terület mint gyanus kiválólag figyelemre méltó s ennek jövő tavasszal való újbóli részletes és gondos átvizsgálása a Hegyalja érdekében elkerülhetlenül szükségesnek mutatkozik.

De nem csak Tályai, hanem az ország valamennyi szőlőterületének évenkénti újbóli átvizsgálása okvetlenül szükségesnek mutatkozik, ha a phylloxera invasióját ideje korán észrevenni akarjuk, csak hogy egyrészt az állam kiadásainak megkímélése, másrészt a teljesítendő feladat könnyebb, gyorsabb és lehetőleg tökéletesebb foganatosítása okéért, nem a kormány által kiküldött és fizetett szakértők, de a községek szőlőtulajdonosai által saját kebelökből választandó és czélra kiküldendő egyének által, kiknek egyenkint legfeljebb 50 holdnyi terület osztatván be, ők azt évenként kétszer bejárni köteleztetnének, csakis arra terjesztvén ki figyelmüket, nincs e ezen területen kiveszőfélben levő folt? E bejárásról mindenesetre jegyzőkönyv volna felveendő, mely a községi előjárások által igazolva s hitelesítve a megyei phylloxera bizottságnak volna beküldendő.

5. Rendkívül nehezíti a phylloxera kutatást s rendkívül előmozdítja a phylloxerának itteni esetleges elterjedését azon szomorú körülmény, hogy igen de igen nagy mennyiségű szőlő elparlagosodik s részben kivált a távolabbiak egészen fel is hagyatnak, s ismét jelentékeny részők s a mi majdnem érthetetlen, hogy kivált a távol lakó vagyonos tulajdonosoké, igen rosszul és hanyagon miveltetik, mi által lehetetlenné válik az egyes dűlők áttekintése mellett kivenni azt, van-e bennök kiveszőfélben levő folt, vagy nincs, mert zavarba jön a vizsgáló, hogy mit tulajdonítson a rosz mivelésnek s mit az esetleges infectionak? S itt többnyire csak azon gyanitmany nyugtatja meg lelkét, hogy a szőlőjét hanyagul kezelő tulajdonos nem törődve szőlőfajainak szaporításával, nem hozatott sehonnán szőlőtőkét s így alkalmasint nincs phylloxerával fertőzve.

De hátha szegényebb sorsu, a tulajdonról zavart fogalommal bíró egyén szőlője ez, ki máshelyről vett tőkékkel gazdagította elébb szőlőjét, mely most parlagon maradt, s melyben most a phylloxera bántatlanul, de észrevétlenül is terjedhet.

Ily előfordulható esetek, hol a hatósági legszorgosabb kutatás sem fogja kideríthetni, van-e ezen területen idegen helyről hozott szőlő, kiváló fontosságuk s figyelemre méltók.

Miért is, minthogy a phylloxera elterjedését a Hegyalján ezen vidék életkérdésének tekintem, szükségesnek tartom az intézkedéseket drákói szigorral s ha kell törvényhozás útján az egyéni szabadság megszorításával is foganatosítani s különösen az említett pont tárgyában oly formán, hogy parlag szőlők ne türessenek meg, de az illetők kiirtásukra kötelezhető legyenek, mi nemzetgazdasági szempontból is gyakorlati fontosságú mert ha a szőlő hanyag, gondatlan vagy tehetetlen egyén kezében nem maradhat, ha másként nem, mint szántóföld vagy gyümölcsös fog jövedelmezhetni.

6. Mindamellett, hogy az irodalom és a

napi sajtó folyton kongatja a phylloxera vészhangot, mindamellett, hogy a szőlőtulajdonosok egyes értelmesei nagyon is értik a közelgő veszély fontosságát s azt a legkomolyabbnak hiszik; a nagy közönség mégis keveset gondol az egész ügygyel s a könnyelműséggel határos könnyűséggel tér napi rendre az ajánlott óvintézkedések felett.

Miért szükségesnek vélném, hogy ha már a bormivelő vidékek városai az önségelyre nem gondolva, az önkormányzat keretén belül nem intézkednek az óvintézkedések tárgyában, hogy e tárgyban legalább összegyülekezni s ilyenkor erről, ha már nem tesznek, legalább gondolkozni és értekezni kényszerítsenek, rendeltesék el, hogy minden községben, hol szőlőt mivelnek phylloxera bizottság alakítsák: hogy mindenütt népgyűlésben hirdettesék ki a közelgő veszély óriási mivolta s a phylloxera behurczolhatóságának módosatai.

A phylloxera veszély ismertetésének lehetőleg sok oldalú eszközlése végett, megkeresendők volnának a kormány által az egyházmegyei hatóságok is, kik a lelkészek, kiknek a phylloxera ismertetésének egyik-másik füzete megküldendő volna, a jövő tavasz elején a szószékből is hirdessék a közelgő veszély rendkívüli fontosságát.

7. Miután a szomorú tapasztalás azt mutatja, hogy a szőlőt mivelő napszámos s az ezek sorából előléptetett vinczellérek tudatlanságokban a mit felfogni s megérteni nem képesek azt hatóságok közvéleményére alig fogják elhinni, míg hozzájuk hasonló állású cimboráik szava őket könnyen győzheti meg; hogy ezek a veszélyt ismerjék s felismerhessék, miután pusztá tanácsra sem községek, sem szőlőbirtokosok nem teszik, kényszerítendők volnának arra a például 50 holdnál nagyobb szőlőterülettel bíró községek, vagy legalább azok, hová gyanus helyről hozott szőlők vannak, hogy területök minden 200 holdja után egy a mennyire csak lehet paraszt vinczellért phylloxera lepte területre küldjenek ki, hol azok a pusztitást észlelhetnék, a veszély nagyságát látnák s felismerésére beoktathatók volnának.

Ezek szava több nyomattal birna minden eddig megjelent phylloxeráról szóló könyvvel s az erre vonatkozólag kiadott, de végre nem hajtott rendelettel.

8. A községek előjárásai is nem veszik eléggé komolyan az e tárgyban kiadott kormány és törvényhatósági rendeleteket, sőt ugy látszik, hogy ki sem hirdetik s ha meg is kapják, legtöbb helyütt nem vesznek tudomást rólok. Így például a Zemplén megyei phylloxera bizottságnak, melyet a megyei bizottsági közgyűlés főispán ur ő maga elnökölte alatt teljhatalommal felruházva küldött ki, még a mult évi dec. 27. hozott terjedelmes határozatát és rendeletét, legtöbb helyütt nem ismerték s a mi a fákknak, csemetéknek, szőlőknek egyik határból a másikba, egyik hegyről a másikra való elhurczolását s nyilvános árulásának betiltását illeti, sehol sem foganatosították. sőt daczára e rendeletnek még a folyó évben is külföldről jött gyümölcsfák is lettek a Hegyalján ültetve, mert az illetőnek e rendeletről nem volt tudomása.

E tekintetben utasítandók volnának a törvényhatóságok, miszerint a községi előjáróktól irásbeli jelentést követeljenek az e tárgyban kiadott rendeletek mimódoni kihirdetéséről, sőt arra is kötelezendők volnának, hogy a kihirdetést népgyűlésben eszközölve, az ezen gyűlésről felvett jegyzőkönyveket a hatóságnak küldjék be.

9. Nemzetünk sajátságos jelleménél fogva, melyből kifolyólag, még a közbiztonság és közvagyon ellen intézett merényletet is, ha valaki annak üldezésére hivatalból kötelezve nincs a legkritikább esetben jelenti fel valaki, nem akarván a kémkedés és vádaskodás álszégeit magára vonni — figyelmeztendő volna a közönség, hogy az e tárgyban kiadott rendeletek ellen vétők ideje korán való feljelentése által iszonyu szerencsétlenségnek eleje vethetik — s ugyanezen

oknál fogva az ily vetségek bejelentői díjazandók is volnának.

Fenti javaslatokat ajánlom az orsz. borászati kormánybiztos ur ó nagyságának és a földm. ipar- és kereskedelemügyi miniszter ó nmgnának figyelmébe.

Kelt Sátoralja-Ujhely, 1880. okt. 14.

Chyzer Kornél.

Felső Zemplén magyarosodása ügyében.

II. Kis jutalmak. A 8250 frtot meghaladó magyarnyelv alap 1874. évben 3852. sz. végzés alapján Vasmegeye bizottsága által 20,000 frtra emeltetvén, ennek 7%-os 1400 frtot tevő évi kamatjából 1000 frt a tanítók s 400 frt a tanulók jutalmazására határozott fordítani és pedig a tanítók számára tíz I. osztályu, vagyis 50 frtnyi, tíz II. osztályu, vagyis 30 frtnyi s tíz III. osztályu, vagyis 20 frtnyi, — a tanulók részére pedig 5—10 frtnyi jutalmak vannak megállapítva. I. oszt. vagyis 50 frtnyi jutalomban azon tanítók részesítettek, kiknek összes tanítványai közül legtöbb nemcsak jól ír és olvas magyarul s azt a mit ír és olvas érti is és anyanyelvén megmagyarázni képes, hanem a beszéd és értelemgyakorlatokban magyarul oktattatott, vagyis kiknek tanítványai közül a magyarnyelvet több el is sajátította. II. oszt. vagyis 30 frtnyi jutalmat azon tanító nyer, kinek tanítványai közül a többség nemcsak kitűnően ír és olvas magyarul, hanem azt, a mit magyarul ír és olvas anyanyelvén megmagyarázni képes. III. oszt. vagyis 20 frtnyi jutalom vár végre azon tanítóra, kinek tanítványai kitűnően irnak és olvasnak magyarul.

Elismerőleg nyilatkozik a jutalmazott tanítókról a m. é. november 17-én tartott megyegyűlés jegyzőkönyve. „Kitűnik miszerint a pályázók a magyarnyelv tanítása és terjesztése körül nagy szorgalmat és munkásságot tanúsítottak.“

Ime, ez egy adat, mely arany betűkkel leszen feljegyezve a hazai történelem lapjain. De nézzünk tovább. Itt van Nyitra megye, mely az ez ideig nagy szünidők alatt 800 forintot áldozott a megyei tanítók magyarnyelvi póttanfolyamára hol 54 tanító nyert kiképeztetést a magyarnyelv módszertani előadásában. Bátran mondhatjuk tehát, hogy Nyitra megye is oly tőkét helyezett el a hazafiság szellemi pénztárába, mely dusan meghozza kamatját a jövőben.

Hozhatnék fel több példát is, de azt hiszem, hogy elég ennyi is arra nézve, hogy megértsük miként itt az idő, hogy Zemplénben is történjék valami erre vonatkozólag.

S most azt hiszem evvel be is fejezhetném ez igénytelen sorokat, mert hiszen rámutattam az égető szükségre ép úgy mint az azt orvosolni igyekvők nemes ténykedésére, engedjen meg azonban a t. olvasó, ha e tárgyra vonatkozó szerény véleményemet még itt előadni bátor vagyok.

Ha széttekintünk Zemplén idegen ajku falvaiban, az általános elszegényedés, a földhöz ragadt páriászerű lakosok elmaradottságáról tekintetünk önkénytelenül is az iskolára s általában a tanügyre száll, melynek kétségbeejtő rosakatag

állapota könyörületre hív fel emberbarátot s ha zaft egyaránt. Itt nem segít a jó törvény, nem segít az erélyes administratio, mert itt nem intézkedni, de segíteni, teremteni kell. Segíteni, még pedig nem az állam üres pénztára, de a társadalom együttes közreműködése, korunk e védő őrmánya a „népnevelési egyletek“ után, mely hála hazánk nemes keblü fiának gr. Zich Jenőnek Fejérmegye példájára ma holnap minden megyében életbe is lesz léptetve, csak pártolni kell.

Zemplén néptanítóinak az 1879. évi kimutatás szerint 40% a képesítetlen. Tehát ugy szólván Erdélyt kivéve, Zemplén a legrosszabbul áll Magyarországon e tekintetben, holott az említett szükségek adta körülmények közt nagyon ráérne, hogy a legjobban álljon. Itt ismét szerény véleményem szerint, minden segély nélkül is oda lehetne hatni az illetőknek, hogy a képesítetlenek megszerezzék a törvény által megkívánt kellekeket. De áttérve tulajdonképeni tárgyamra, a magyarnyelv tanításügyére, itt már nem boldogulunk egyszerű rendeletekkel. Az idegenajku falvak tanítói ugyanis legnagyobb részt nem bírják a honi nyelvet. Így hát tanítani sem képesek. Nagy része pedig azon az életkoron túl is van már, midőn egy idegen nyelv elsajátítását rólok feltenni lehetne. Ezek tehát semmi reményt sem nyújthatnak arra, hogy növendékeik a nemzeti nyelvet megtanulhassák. Legnagyobb része azonban még nem hágtá át azon kort s így ezeknél a nyelv elsajátítására annál is inkább meg kellene tenni a lehető, mivel a legújabb törvény is oda utasítja az illetőket, hogy 4 év lefolyta alatt ezen kelleket megszerezni kötelesek. Érdekekben levén tehát részökről a legkisebb akadálytól sem lehet tartani, csak a mód, miként lehessen őket a nyelv ismeretébe biztosan bevezetni, ez a legnagyobb kérdés. Történik ugyan az állam részéről is ez ügyben évről-évre valami. Ugy ez idén is a szünidők alatt tartatott magyarnyelvi póttanfolyam a többi közt Sárospatakon is, tehát volt alkalmak a zemplénieknek is részt vehetni benne s ha jól emlékszem valami száznegyven részt is vettek, kik közül néhány képesítést is nyert, de ez vajmi kevés az ügy előbb vitelére, mert az a 6 heti póttanfolyam alig elég arra, hogy az illetőknek utmutatás adassék a további tanuláshoz.

A cél elérésére csekélységem szerint okvetlen szükségesnek látszik, hogy ez ügyben a megye tegyen. És pedig az állami ilyféle póttanfolyamok mellett óhajtható volna, hogy a megyei törvényhatóság valamennyi megyei idegen ajku, a *) magyarnyelvet nem beszélő néptanítók közt alkalmas magyarnyelvű könyveket osszon szét, hogy abból a nyelvet nem bírók tovább képezzzék magokat. Mert nem lehet kételkedni abban, hogy sok tanító oly normalis anyagi körülmények közt kénytelen tengődni, hogy egy ily tankönyv megszerzésére képtelen. Továbbá ossza fel a törvényhatóság az idegen ajku községek felügyelői kerületekre, melyek mindegyikébe alkalmazzon egy szakképzett felügyelő tanítót, vagy magából a kerületből, ha ott találatnék olyan, vagy más-honnan. Ezen felügyelő tanítónak kötelességében

*) Az eféle nyelvkönyvek legalkalmasbika „Grosz Vilmos vezérkönyve a magyarnyelv tanítására“, — melyben ugy a nyelv anyagát, valamint annak tanítási módszerét megtalálja a kezdő.

TÁRCZA.

„Kakukkó.“

Elbeszélés.

Írta: Farkas Bertalan.

Jó ideje annak, hogy a „Kakukkó“ sziklacsucok ott állott, a hova valamely rég letűnt század vaskeze beékelte...

Most lent tessed a keskeny völgy kellő közepén, mint valami óriás sűrű egy megsemmisült világ felett. A bércek közül lefelé iramló szilaj patak nekivadult hullámai merészen nyaldossák élesre köszörült szegleteit. Keresztül szeli a völgyet; utját állja a fodros haboknak, melyek barna bugyborékok vetnek, a mint egyik élettől a másikig hanyódnak.

Hej, mikor még fent volt s merészen nézett „farkasszemet“ a viharral, büszkén mutogatta kopasz fejét a romboló századok felé!..

A köszáli sas is félve bámult le, mikor oda ült a kopasz csucsra; a mennykő jó barátságban élt vele, némelyik még fel sem birt hozzá kapaszkodni; sokszor a napsugárral csókolódott, mikor alantabb javában zuhogott a zápor s mégis ezt az idétlen nevet kapta, hogy „Kakukkó.“

A babonás nép azt beszéli, hogy volt egyszer egy vásott fiu, a ki felkuszott oda a meredek csucsra s elszedte onnan annak a sasnak a tojásait, melynek szárnykiterjedése másfél öl, a ki juhokkal táplálkozik s konfektnek fél éves csecsemőket szokott falatozni. A bátor gyerek lehozta ennek a szörnymadárnak a tojásait (mondják: szerencse, hogy a „mami“ ott nem kapta

s elhelyezte azokat otthon a kotlós tyuk alá. Szerencsésen ki is kelt valamennyi, hanem egyből olyan madár jött napvilágra, amit ugy hívnak, hogy: Kakuk.

Hogy került oda az a tojás, melyből ilyen madár kelt ki, maga lopta-e be a tolvajmadár a köszáli sas fészkebe, vagy valami fékvesztett vihar cipelte fel a magasba s tette le a büszke madárkirály laktanyájába, erről hallgat a krónika. Elég az hozzá, hogy a csucs e babonás adomától fogva „Kakukkó“ keresztnévet nyert.

A pásztor gyerek órahosszat elbámult arra a barna csucsra, midőn apja elbeszélte neki, hogy milyen furcsa története van annak. Sokáig elgondolkozott arról a bátor fiuról, ki oda föl mert menni s mikor távol volt apja, ő is elszánta magát a vállalatra, de attól az óriás griffmadártól, mely ott a tetőn lakmározza a gyerekpecsenyét, mindannyiszor visszariadt. Babonás képzelete mindig a csucsra rajzolta azt.

De mikor ez olyan régen volt!

I.

Ahol a kristályvízű hegyi patak a „Kakukkó“ lábához befordult, egy két köre épített malom állott. Az egyik kő pitlélni szokott kalácsnak, a másik csak ugy durván őrlött — kenyérnek valót.

A zsilipen lefelé rohanó víz nem fáradt ki a munkában, csupán két kereket kellett hajtania, — megis forgatta mindkettőt emberül. A pitlekő csak néha zakatolt, a mi azt mutatta, hogy nem valami jómódu ft a — világ. Nem hogy kalácsra, de csak kenyérnek valóra teljen!

A malom körül többnyire hosszú, keskeny bérfaú szekereket lehetett látni, mint a minők a felföldön divatosak; — itt-ott egy két-kerekű alkalmatosság is mutatkozott, melynek kettős

állana minden szünnapon meglátogatni egy-egy kerületbelijét s tőle a tanultakat számon kérni, valamint a további tanulásra és tanítási módszerre utasítással ellátni. Ugyszintén évnegyedenként a tett látogatások eredményéről a tanfelügyelőnél jelentést tenni. Magától értetődik, hogy az illető tanfelügyelők szabad fuvarral és napi díjjal látatnának el. Így haladva 10 hónapon át; a nagy szünidőben a póttanfolyam nem lenne más, mint egy nagy vizsgálat, melyen a tanultak számon kéretnének s a netaláni hézagok az egyöntetűség szempontjából kitöltetnének. S erősen megvagyok győződve, hogy ily egy pár évi tanulás által oda érnének, hogy három év múlva nem lenne tanító megyénkben, ki a magyarnyelvet iskolájában sikerrel ne tudná tanítani.

Ezenkívül Vasmegeye példájára tüzetthetnének ki jutalmak, melyek mig egyrészlől a tanítókat nemes versenyre indítanák, más részlől az idegen ajku növendékeket a magyarnyelv elsajátítására sarkalnák.

Igy s csak így lehetne sikerrel a honi nyelvet idegen ajku lakosainknak hozzáférhetővé tenni, csakis így gondolja csekélységem a magyarnyelv kötelező tanítására vonatkozó törvényt a gyakorlatban mihamarább és sikeresen foganatosítani.

Bárha figyelmére méltatná megyénk törvényhatósága szerény soraimat s ez ügyben hozzá méltó hazafisággal s akaraterővel mihamarább tenné meg a kezdeményezést.

Zseltvay R.

Sport.

S.-a.-Ujhely, okt. 20.

A zemplénmegyei agarász-egyesület október hó 18-án tartá kölyök-agár versenyét Gálszécs tarlós mezején és az ezzel határos „Kincses“ pusztán, melyet a tulajdonos gr. Andrassy Manó volt szives e célra az egyletnek átengedni. Fogadja érte őszinte köszönetünket. E verseny kedves emléke marad még sokáig mindazoknak, kik ott jelen voltak, az egyletnek pedig biztosítékot nyújtott az iránt, hogy e megyének nemcsak alvidékén, hol sebes árviz gyalulta meg a földet, de dombos-völgyes felvidékén is hazára lelt, hazát talált, még pedig kedveset.

Már a versenyt megelőző estén kellemesen lepott meg bennünket Vladár Kristóf egyleti elnök ur azon értesítése, hogy gr. Andrassy Manóné ő méltósága a versenyre három értékes díjat ajándékozott, indítványozá egyszersmind, hogy a nemes grófné ezen előzékeny figyelmét az egyesület küldöttségileg köszönje meg. Ezen indítvány közhelyesséssel találkoznán, a küldöttség tagjaiul egyleti elnök elnökléte alatt Dokus Gyula, Szemere Emil és Vladár Emil urak kérték fel az egylet szives köszönetének tolmácsolására s egyszersmind Mecner Béla ur javaslata alapján elhatározatott, hogy e három díj a felmaradó három legjobb agárnak adassék ki.

Másnap borongós bár, de csöndes, kellemes őszi időre ébredénk, már 9 órakor lovon ült a társaságnak — mint szokták mondani — apraja-nagyja, az agártulajdonosok pedig lázas

rudja között öszvér rágsált valami kukoriczakoró-féle delicatessé-t.

A molnárlegény lisztes szürke ruhájában ott álldogált az ajtóban, jóféle kapadohánynyal megtömött veres pipájából hatalmas bodorfüstököt bocsájtva; éppen most öntött fel, ráér álldogálni, — a pitlekő meg pihen, ahhoz nem kell ember.

Jó darabig elnézeget a völgy hosszában, hol erre, hol arra, maga sem tudja miért, de már ez így szokása. Ha aztán közeledő szekeret pillant meg, olyan formát is gondolhat magában: sülyednél el!

Nem sok haszna van belőle, akár kevesebb, akár több a klientura, — szegődött bére van, — a jövedelmet a gazda zsebe nyeli el.

Hanem azért az az elátkozott szekér csak közeledik, még a tengelye sem török le, pedig van rajta vagy hat zsák élet, az ut meg ugyan-csak sáros, a két kis paraszt lónak még a szeme is dültyed, mikor a „gyü! isten segits!“-re neki-neki rugaszkodnak.

A békés atyafi gyalogosan biztatja a füstölő párákat, ugyancsak dagasztják a sarat mind-hárman, a szegény állatok csülökig, a direktor ur meg térdig, — néha a csizmája is majd lemarad.

„Gyü! isten segits! gyü! isten segits!“ És a szekér mind közelebb vergődik a malomhoz.

A zsákokon egy leány ül, a ki kezével, hol az egyik, hol a másik bérfaú kapaszkodik, a mint a szekér egy-egy kátyuba zökken; azt hiszi, hogy így könnyebben fentartja az egyensúlyt.

— Mennyi idő kell még arra, mig bevergődünk — Gergely bácsi? kérdezősködik a „balanceirozó“ leány.

— Bizony leányasszony, bele telik még

izgatottsággal a gondosan hangzott a g va s csakhan ban kellemes alakult mező és érdeket s urhölgyek s Manóné és érkeztek.

Midőn kanyuba ka elébe vágta pák dobogó lyes szavak kegyteljes f

A kö csakhamar dék mai na köszönhető, hallalinal k Elemér ur adalt. De h nik — Fort a helyét, m Hevesmegye arasson.

A neve 1. Oroz M 2. Szemere 3. Meczner 4. Ugyanaz 5. Cseley I 6. Nemthy 7. Bárczay 8. Ugyanaz 9. Fúzy K

Lajhó } Nanett } Manczi } Czigány } Klopiczki } Gyöngyöm } Szarvas } Lárma } Tobik } Erővesztő }

Adós szavával D kik e vers bennük h megfelelelt — minden A ve követte, m Kristóf egy hiszű bol ifu hévve egyletet és jellemü fé

abba husz Gergely b

— egy pusk

hiszen me meg a le delni, ak tot. —

— meg a t addig cs szegényn

csinak.

nának, s erősebbe kék, ebb már ebb alföldre.

bácsi?

leányass tottam roltam

A volna.

még ar talán ..

bácsi.

izgatottsággal várták a pillanatot, sikra állíthatni a gondosan nevelt csemetéket. Nemsokára fel is hangzott a gyepezés indulására intő hársány szavak csakhamar vágyaik színhelyére érve, valóban kellemes látványt nyújtott a 27 urlovasból alakult mezőny, mely azonban festői szépséget és érdekelt csak akkor nyert, midőn a vidékbeli urhölgyek számos kocsiokon, élükön gr. Andrassy Manóné és két bájos leányával a versenytérre érkeztek.

Midőn a grófné érkezése jelezve lőn, sarkantyuba kapta lovát az egész vadásztársaság s elébe vágatva egyetünk elnöke, nyugtalan paripák dobogása és élénk éljenektől kísért szívélyes szavakkal köszönte meg a nemes grófné kegyeteljes figyelmét.

A kölcsönös üdvözlések befejezése után csakhamar felhangzott az első „hajrá” és e vidék mai napság valóban páratlan nyúlóbságának köszönhető, hogy még az nap a tizenegyedik hallalinal kilencz versenytársa között Bárczay Elemér ur „Tobik”-ja biztosítá gazdájának a díadalt; De hábár — mint az összevetésből kitűnik — Fortuna e kegyeltje megálta is társai közt a helyét, mégsem merjük hinni, hogy gazdájának Hevesmegye szikes gyepein is hasonló dicsőséget arasson.

A nevezések következő sorrendben történtek:

1. Orós Miklós ur f. k. Lárma,
2. Szemere Lajos ur f. sz. Nanett,
3. Mecznér Béla ur f. k. Lajhó,
4. Ugyanaz f. k. Klopiczki,
5. Cseley Lajos ur t. k. Szarvas,
6. Nemthy József ur f. k. Czigány,
7. Bárczay Elemér ur v. k. Tobik,
8. Ugyanaz t. sz. Manczi,
9. Füzy Kálmán ur f. sz. Gyöngyöm.

Összevetés:

Lajhó	Nanett				
Nanett					
Manczi	Czigány	Nanett			
Czigány					
Klopiczki	Klopiczki				
Gyöngyöm		Szarvas			
Szarvas	Szarvas				
Lárma					
Tobik	Tobik	Tobik	Tobik		
Erővesztő	Erővesztő	Erővesztő			

Adósaí vagyunk még az elismerés meleg szavával Dókus Gyula és Vladár Emil uraknak, kik e versenyre egyes bírálók választván, a bennük helyezett bizalomnak teljes mértékben megfeleltek. Ritka eset — a ki agarász az tudja — mindenki elismerte, hogy igazságosan ítélték.

A versenyt Gálszécson kedélyes társas ebéd követte, melynél az első pohárköszöntő Vladár Kristóf egyetünk érdemgazdag elnökének kívánt hosszú boldog életet. Mi is szívből kívánjuk, hogy ifju hévvel, ifju erővel vezesse még sokáig az egyetlet és adjon Isten sok ilyen derék lovagias jellemű férfit e hazának.

abba husz minutum, ha nem több — válaszol Gergely bácsi s jót suhint végig a „pejkón”.

— Ne mondja, hiszen már alig vagyunk egy puskalövésre.

— Mondom biz én, már hogyne mondanám! hiszen még csak most jön a java. Próbálna csak meg a leányasszony — itt a pejkó faránál lépdelni, akkor emlegetné meg a Mária-féle malasztot. — „Gyű — isten segits!”

— Szegény Gergely bácsi!

— Szegény az ördög, nem én. Mig a pejkót meg a turcsit magam előtt hajthatom, de már addig csak nem tartom magam egy csöppet se szegénynek.

— Igazán jó két kis lova van Gergely bácsinak.

— Megjárja, no, — de azért, ha jobbak volnának, se ártana; — egy parányit lehetnének erősebbek is. Nem igen valók biz ezek szegénykék, ebbe a czudar görbe országba; hanem hát már ebben az életben nem igen kerülnek le az alföldre.

— Hát, hogy is költözött ide Gergely bácsi?

— Tudja a fránya! Hát úgy a hogy a leányasszonyék. Magam se tudom, mimódon jutottam ide. Meguntam a jó életet s ide vándoroltam zab kenyeret enni.

A leány olyan formán tett, mintha sóhajtott volna.

— Mit sohajtozik a leányasszony?! rá ér még arra, a mig meghagyja magát... Vagy talán...?

— Mit akart mondani, Gergely bácsi?

— Tudom is, nem is. Gyű, isten segits!

— Valamit akart maga mondani, Gergely bácsi.

Elegy-versenyünket a „Harangodon” tartjuk meg, és Szerkesztő ur engedelmével majd arról is elmondok egyet-mást.*)

Füzy Kálmán.
egyl. titkár.

Mükedvelői színelőadás Sárospatakon.

Mult levelemben ígértem volt szerkesztő urnak, hogy majd elbeszéli a sárospataki mükedvelői előadás mikénti lefolyását Ferkó barátom; fájdalom! azonban ő nem tehetette tiszteletét önnél s így én nekem jutott a szerencse beváltani az ígérétemet.

Október 14-ét irtuk, midőn a helybeli ref. főiskola szépszéti és müregészeti muzeum javára előadott a már megirt urak és hölgyek által Moliere 3 felvonásos vigjátéka „Dandin György vagy a kijátszott férj.” Mit irhatnék én önnel ez előadásról kritikai szempontból? Semmi mást, mint a következőket.

A darab ismeretes minden mivel olvasó előtt s ha vannak hibái, azt felsorolták annak idején avatottabb tollak is.

Hogy a választás helyes volt-e? az más kérdés.

Meglehet, hogy véleményem egynehányával nem fog megegyezni, hanem részéről s azok részéről, kik velem egyetértenek, nem tartózkodom kijelenteni azt, hogy az előadók körülményeihez képest, mely kifejezésbe kérek mindent befoglalni — nem volt Dandin György alkalmas. Lehet, hogy jól esett látni fiatal lánykáktól adni Angelikát, Klandinát stb. élvezhetően, hanem az meg teljesen közös vélemény, hogy a házasság ily kinövéseit ártatlan lánykák s ifjak alakításaiban nem nézzük sok szempontból szívesen. Hogy miért? ennek fejtegetésébe nem bocsátkozom. Erti mindenki, ki ismeri e darabot s a ki tudja a helyi viszonyokat.

Különbön dicséretet érdemel Emódy Tini k. a. Angelika, ki ügyesen játszotta ki férjét Dandin. Nagy Sándor urat, Lengyel Ilonka k. a. Klaudiva, ki hü vizsgálta volt Angelikának, Bukoveczky Gizella k. a. Sotenvillei báróné rangjához illő magatartása — s lánya magaviseletét mindig a férj hibájában kereső alakításában. — Mondanom sem kellene, hogy Kun József ur Sotenville báró, Klitander Apostol Bertalan ur, Szalay Károly ur Lubin, a kedélyesen hamis postás s Kolén Várady Gyula ur, az előadás sikerét csak emelték, értelmes s jól betanult szavalatuk által.

Az előadás tehát jól sikerült. Rendező volt Bokor József tanár ur, kinek e téren is kifejtett ügybuzgóságért nyujtsuk az előadók kivívott sikeréért az elismerés szép koszoruját.

Az előadást táncz követte, melyben részt vettek Bogyay Vilma, Kálniczky Ilonka, Bazsó Mariska, Finkey Ilonka, Árvay Vilma, Kolos Ilonka, kisasszonyok, a Hársányi s Bukoveczky nővérek, Szakácsy Mariska s Schrötter Vilma kis-

*) Igen szívesen vesszük.

Szerk.

— Akartam biz én, meglehet. Hanem hát azt mondja a példaszó: Ne szólj szám, nem fáj fejem. De még mostanáig sem mondta a leányasszony se, hogy voltaképen hogy is vetődtek ebbe a görbe országba... Gyű, isten segits!...

— Olyan kíváncsi rá Gergely bácsi?

Az is meg nem is, már a hogy vesszük. Elég az hozzá, hogy egyet mást szívesen tudnék a leányasszonyék állapotjáról: mert tudja a leányasszony, öregapja urát nagyra becsülöm, a kedves leányasszonyt se tartom közönséges személynék, no meg aztán tudja... csak el ne piruljon gyöngyöm — leányasszony... no tudja, az a Sándor fiu, tudja kit gondolok, már hogyne tudná, az se egészen közönséges gyerek ám! Teremtucscse sokra nézem, még ha leányzó volnék — nem állok jót, hogy magam is belé nem szeretnék.

— Ne mondja Gergely bácsi...

— Mondom biz én, de bizony mondom, akár kétszer is. Nem olyan hányveti ember az. Még csak most ütökiz a bajusza s az is tudni való, hogy csak hébe-hóba látom, de már is kiribelő a tudománya. — Gyű isten segits!

— Ugy tartja Gergely bácsi is, hogy derék fiu?

Ugy biz én, Kati leányasszony, de biz ugy. Hanem hát, a pejkóra már csak vagy kettőt kell suhintani s „izibe” ott termünk és a leányasszony még mostanáig sem krónikázta el, hogy miként is jutott édes apja urával ebbe a furi országba.

— Hosszu volna azt elmesélni Gergely bácsi.

Folyt. köv.

asszonyok, Kirchmayerné, Kovássyné, Szántóné urhölgyek s a játszóok.

Hogy a Bemszobor leleplezési ünnepélyére siető lengyel ifjak részt vettek a mulatságban, már tudják az olvasók s itt csak azt kívánom megemlíteni, hogy ok, miután dr. Kun Zoltán vendégszerető házában némileg kipihenték az ut fátalmait s megjelentek az előadást követő táncmulatságon, Bogyay Vilma, Lengyel Ilonka, Kálniczky Ilonka s Bukoveczky Gizella kisasszonyokkal mutatták be Sárospatak közönségének a „mazur” egy pár részletét.

Végül említsük meg azt is, hogy az előadás s táncmulatság az említett jótékony czéla mintegy 60 frtot jövedelmezett, mely összeghez Sárospatak közönsége szívesen járul mindig, ha hasonló élvezetben részesíti Bokor tanár ur, kit ügybuzgóságában tartson meg az Isten soká!

Igéretemhez képest, körülbelől megirtam mindent, mit Ferkó barátom el nem mondhatott szerkesztő urnak. Ha azonban mégis valamit kifeleddem volna, jusson eszébe önnel, hogy az ember s különösen a tudósító sem tökéletes mindenben.

Isten velünk!

Tüske.

Fővárosi levél.

VII.

— Szökökutból bazár. — Modern kísérletek. — A szerelem sötét verem. — Őszi divat. —

Bizonyosan azt fogják mondani, hogy ez a szökökutból lett bazár is olyan valami absurdum, mint a fából készült vaskarika; — pedig méltóztatnak tévedni, miután ez emberi dolog épen úgy, mint a fillentés. Azt hiszem, nekem felesleges hosszas előszót írni, már csak azért is, mert még valaki kíváncsi találna lenni s röviden mondom, a mit e modern bazárról tudok. A váci utcát önké bizonyára ismerik, ha nem látásból úgy kép után, vagy a „budapesti rejtelmek” (a lá párisi titkok) érdekes leírása után. Az „uri” utcáról is tudnak valamit, ha egyebet nem, ugy azt, hogy avangirozott „koronaherczeg” utcává, a mi elég magas ugrás, ha figyelembe veszik, hogy azután, báró, gróf, herczeg, főherczeg stb. fokozatok következnek; no de véletlenül az uri utca kikerülve e sok metamorphosist, melyről egy új Ovid bírán énekelhetett volna, egyszerre elérte e magas polcot. S ha ezt a nagy emelkedést nem vették volna tudomásul, ugy talán olvasták azt, hogy itt árulják a legjobb poudret, melyre Vadászi özvegye, tavaly Blahánétól is kapott egy patentet, — a mi bizonyára többet ér, mintha valami kis német herczegné adta volna, már csak azért is, mert Blaháné gazdagabb alattvalóinak mondhatja egész Magyarország, hisz mindenhol imádják, — kivéve Pözsonyt, a Kraxelhuberek ősi fészket. E két utcát összeköti a „Haris-bazár”, a hol parokától kezdve le egészen a harisnyáig mindent lehet venni, ha az embernek pénze van, a mi azonban a modern XIX. században nem mindig akad, különösen fővárosi embernél. A bazár második köröndjének közepén, állott egy árva szökökut; nem azért volt árva, mintha több ily alkotmány nem lenne a fővárosban, hanem mivel senki se könyörült a tetején ácsorgó nymphán, hogy nyakába akasztott volna egy leplet, vagy megnyhitette volna a lábait alatt elterülő orosz lány fejek szomját, csergő vizet bocsátva, torkuk tág nyílásába. Jogosan el lehetett volna mondani róla, hogy száraz kut, hisz vizet ugy se látott soha; szóval a bibliai özvegy asszony olajos korsójának, „mely nem szükölködik vala nedvességben soha” határozott ellentéte volt.

Egyszer csak eszibe jut valami jámbor kalmárnak, a ki folyton azon törte fejét, mint lehetne csinálni valami jó üzletet, a mely száz perczentet fizetne: hogy a vízben szükölködő szökökutból bazárt alakítson. És ime, tett követte az eszmét; — a medenczébe polczok készültek s a trytonok nyakán kosarak, kalárisok függenek mig aranyhalak, vagy nymphák helyett csinos terézvárosi lánykák árulják benne az olcsó portékát, a melynek egyetlen hibája az, hogy rozsz. Édes szóval, mézes ajkkal, kacsintással, mosolygással édesgetik oda a vevőket s ugy fogy a czífra áru, mintha mindeniken rajta volna az „extra finest” vagy „patent.”

Erre már csakugyan ellehet mondani, hogy modern eszme, realis gondolat s ime meg van oldva, a mit önké nem hittek.

Könyves Kálmánt — nem a karczagi lelkész értem — eddig nagyon tiszteltem, a mért eltíltá a boszorkányok üldözését, de mióta Bergher mechanikai színházát láttam, azon erős meggyőződés érelődött meg bennem, hogy a nagy király elhamarkodta a dolgot, a mikor a kísérteteket védelme alá vette; mert innen magyarázható meg csakis, hogy ma olyan nagy számban láthatók a sugárúti fabódében. Szerencse, hogy a korral lépést haladnak a kísértetek is és ma már csendes, kormányozható jelenségekké tették, e

kiknek öröme abban telik, ha ugrándozásaikkal mulatságot szereznek a karzati közönségnek. Lehet, hogy lesz idő, mikor a medvére se fog kelleni szájkosár, a nélkül se fog harapni. (Ugy legalább minket se bántana.)

Minden szezonnak vannak bizonyos termékei, melyeket kiválólag magáénak vallhat. Télen a párbaj, az öngyilkosság, az elválás gyakori, a minek egyedüli oka Carneval ó fensége, kinek ilyen dolgokban nagy gyönyörűsége telik. Tavaszszal, mikor a természet ébred, a csalogány újra csattog, a berek ismét virágot hoz, a szív is könnyebben megnyitja ajtaját és számos liaison jön létre, melyeknek utolsó felvonását nyárba szokás le játszani, furdókban.

Őszkor az új színművek árama indul meg, hozva magával sok selejtes ujdonságot, a melyeknek egy része halva születik, a másik része pedig hamar a lomtárba kerül.

A szerencse legtöbbször a népszínházat éri, bár a nemzetibe is lattunk már olyan hulló csillagokat, melyeknek fénye hamarabb kialudt mint a gázlámpa a színpadon. Alig ismerkedtünk meg a „szép perzsa lány“-nyal, már is egy „becsület szegénye“ kopogtatott be az ajtón s egyedüli szerencséje, hogy a gardes-dame szerepét Blaháné volt szíves elvállalni, — különben megtörtént volna, hogy a staats-vizit után, nem következik több, a mi nem annyira a közönség, mint inkább a szerző kárára lett volna. Most már evvel a „becsület szegénye“-vel is összetöröttünk valahogy, ámbár nem részesítjük valami nagy tiszteletben, de hát mikor tuzok nincsen, jó a veréb is. De hogy a meglepetésnek vége, hossza ne legyen, Lukácsy, ki a népszínműveknek tökéletes ácsa, sötét vermet ázott, ráfogva, hogy az a szerelem, melybe valósággal Viczának, meg Garab molnárnak kellett volna behullani, hanem a véletlen esetlegessége folytán Lukácsy esett bele, hogy szánta lábál, vagyis bukott népszínművel kerüljön ki onnan. Ő is olyan, mint a rossz ács, a ki jól megcsinálja a gerendákat, de rosszul állítja össze. A népszínmű egyes részei is jók, sőt elragadóan szép is akad egy, de a szerves összefüggés, a lélektani indoklás a szerző tollába maradt.

A divat épen olyan fontos dolog a fővárosban, mint a politika s abban hasonlítanak is egymáshoz, hogy szeszélyes mind a kettő, mint a „makrancos hölgy“ és változó, mint az őszi időjárás. A méltóságosan hömpölygő sleppel elütköztek, — bár fel ne támadnának soha — rövid, a topánt fedetlenül hagyó öltönyök kerültek elő. A szorosan oda simuló felöltöket szögre akasz-

tották s bővekk kerültek elő, hogy egyik szélsőség érintkezze a másikkal. Uralkodó szín az samoá és a fekete, a melyek együtt körülbelül schwarzgelbet jelentenek, ha ebből következtetést akarnának a politikára vonni, még azt lehetne hinni, hogy a német politikával igen jó lábón áll a főváros, pedig ez a német simpathia, a gyalpu utczai komédiás bodé miatt lefolyt hecz után, mindkét részről valószínűtlenné látszik.

Rátz István.

Különfélék.

A mintaszüret, mely f. h. 21-ére volt kitűzve ez idénre elmaradt és pedig az erjesztési helyiség hiányos volta miatt. E tárgyban közelébb értekezlet tartatott Miklós Gyula orsz. borászati kormánybiztos elnökelete alatt, mely alkalommal a cognac gyártásra nézve is számokon nyugvó felvilágosítást nyújtott a szép számmal jelenvolt érdekeltségnek. E nevezetes iparág előmozdítása a Hegyaljára nézve nem bir azon jelentőséggel, mint sokan gondolják, miután — eltekintve a rosszabb évektől — itt a bort, mint bort még is csak jobban lehet értékesíteni a cognacnál, mely értékében szintén csak úgy növekszik, ha 2—3 év után bocsájtatik kereskedelmi forgalomba. Ez a mi nézetünk, az értekezlet azonban következőkben állapodott meg, 1) a cognacgyártmány gyakorlati megősmertetése végett a nmgu ministerium a megyei gazd. egyesület utján, egy cognac gépnek S.-a.-Ujhelybe leendő átküldése s egy működő szaktanár kirendelése iránt felkérendő. 2) Viczándy Ödön g. e. alelnök elnökelete alatt, Evva András, id. Farkas Lajos, Koós Károly, Bydeskuti Sándor, Nyomárkay József, dr. Schön Vilmos, dr. Erényi Jakab, mint bizottsági választott tagok s Fekete László g. e. titkár megbizattak, miszerint a cognac gyártás meghonosításának módjait s a hegyaljai pinczekezelést is beható tanácskozás tárgyává téve, — a pincze-egylet létesítésének eszméjét tárgyalja s megállapodásainak megvitására lehetőleg még ez évben a hegyaljai bortermelő nagy gyűlését hívja egybe. 2) A nagy részben nem termő alj szőlőknek export képes csemege fajokkal leendő beültetése végett a nmgu ministerium a gazd. egylet utján felkérendő, miszerint ily csemege szőlő vesszőket a tarczali vinczellérképezésben megszédetvén, a szőlőtermelők közt a gazd. egylet utján osztassa ki, egyuttal pedig a rigolozás és ültetés foganatosításáról leendő felügyeletet a tarczali vinczellérképezésből alkalmas tanoncokat küldessen ki. Az üttörés a multtal való szakításra megtörtént, — csak jóaka-

rat s erélyes törekvés kell — s Hegyalja borászata egy szebb jövő küszében áll!

A Bem-szobor leleplezéséről haza utazó lengyel ifjakat mára vártuk körünkbe, hogy velök egy szűkebb körű szüreti ebédet elkölthessünk, azonban nem jöttek. Utrendjök bizonyára változást szenvedett s Ujhely helyett Kassára mentek, hol az akadémiai ifjuság nagy készülteket tett ünnepeles elfogadásukra.

Helyreigazítás. Lapunk mult számának a törvényeszk, k. ügyészség stb. szükségleteire vonatkozó árlejtési hirdetményében a tűzifa árlejtési ideje d. e. 8 órára van jelezve, holott az d. e. 9 órakor fog megtartani. A többi tárgyakra nézve azonban az ott jelzett idők érvényesek.

Zárók a sátoralja-ujhelyi kir. postahivatalnál. 1. S.-a.-Ujhelyről Kassa felé a levélposta-osztálynál 7 óra reggel, 5 ó. 15 p. d. u. A kocsiostánál 6 ó. és 5 ó. 30 p. d. u. 2. S.-a.-Ujhelyről M.-Latorca felé a levélpostánál 7 a kocsiostánál 6 óra. 2. S.-a.-Ujhelyről Szerencs, Sziget felé a levélpostánál 7 ó. 7 p. d. e. 5 ó. 15 p. d. u. A kocsiostan-osztálynál 6 ó. és 5 ó. 30 p. 4. S.-a.-Ujhelyről Sziget és Szerencs felé 7 ó. reggel, 5 ó. 15 p. d. u. a levélpostánál. A kocsiostánál 6 ó. és 5 ó. 30 p. 5. S.-a.-Ujhelyről Filkeháza felé 8 ó. 15 p. 6. S.-a.-Ujhelyről Czéke felé a levélpostánál 7 ó. kocsiostánál 6 ó.

Felhívjuk a t. cz. közönség figyelmét a „Tisza“ biztosító társaságnak lapunk mai számában, a kisbirtokosok országos földhitelintézete ügyében felte fontos hirdetésére és magunk is figyelemmel tartjuk polgártársainkat ezen annyira előnyös péntforrásra, mely alkalmat nyújt a kisbirtokosoknak az uzsora körmei alól szabadulhatni. Megjegyezzük egyszersmind, hogy a „Tisza“ biztosító társaság az 1879. december 31-iki mérlege szerint 2,215,818 frt 88 kr. biztosítéki alappal bir, hogy fenállása óta az összes üzletágakban 1,274,985 frt 99 kr. fizetett ki károkért a legnagyobb pontossággal és hogy a f. évi szeptemberhó 19-én Debreczenben tartott, hetedik rendes közgyűlés, minden teljesen befizetett részvény után 1 frt osztaléknak kifizetését elhatározta.

A lizskai tüzoltóság egylete javára f. hó 30-án táncvigalmat rendez, melyre a meghívók már szétküldettek. Az ottani közönség rosz néven veszi, hogy míg a szegényebb sorsu izraeliták nagy buzgalommal támogatják az egyletet, a vagyonosabb egészen visszahúzzák magukat ugy anyagi, mint szellemi pártolásától.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BOR ÚTH ELEMÉR.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Főméltóságú herczeg Windisch-Grätz Lajos ur s.-n.-pataki uradalmában 2 ispáni állomás 1881. január 1-től betöltendő: megkivántatik, hogy azon ispánok nótlenek legyenek, a magyar nyelvet tökéletesen, a német nyelvet pedig jól birják; — hogy gazdasági tanfolyamot végeztek és kellő gyakorlatosságot kimutathatnak. — Rendszerített évi fizetés 500 frt, melyből 250 frt készpénzben, a többi terményekben adatik. — Az egyik felfogadandó ispán nem sokára kasznári állomásba nagyobb fizetéssel léphet elő. — Folyamodók felhivatnak: kérvényeiket bizonylataikkal együtt folyó évi november 15-ig a sárospataki herczegi uradalmi tisztartóshoz benyújtani; nevezett időn tul beérkezendő folyamodványok nem vétetnek tekintetbe.

Sárospatak, 1880. okt. 5-én.

1—2

Az uradalmi tisztartóság.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési ministerium az 1880. évi októberhó 19-én kelt 14992. számú rendeltéssel a zemplénmegyei kassajabloniczai államut 7 $\frac{1}{8}$ —VI. szakaszán lévő Hoori hid egyik jégtörőjének kijavitása és ugyanott egy másik jégtörő helyreállítását 496 frt 34 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1880. év novemberhó 5-ik napjának d. e. 10 órájára a zemplénmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 10%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap 9 $\frac{1}{2}$ órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

S.-a.-Ujhely, 1880. okt. 22.

1—2

Szunyoghy Dezső,
kir. főmérnök.

„Tisza“ biztosító társaság.

Ezennel van szerencsénk a t. cz. gazdaközönséget értesíteni, miszerint az ő cs. és kir. apostoli felségének legkegyelmesebb adománya és a magyar törvényhozás által megszavazott fél millió forint alapítvánnyal együtt 1,670,000 forint alaptőkével létesült „Kisbirtokosok országos földhitel-intézete“ oly szövetségi viszonyba léptünk, mely szerint Abauj-, Bereg-, Bihar-, Hajdu-, Maramaros-, Szabolcs-, Szatmár-, Szilág-, Ugoosa-, Ung- és Zemplénmegyék területén, társaságunk fog nevezett földhitel-intézetet képviselőjeként működni s jelzálog-kölcsönöket közvetíteni.

A jelzálog-kölcsönök módjait következőkben röviden ismertetjük:

1. Kölcsön csakis földbirtokra adatik.
2. Záloglevél-kölcsönt nyerhet minden oly birtokos, kinek tehermentes legalább is 30 forint kataszteri tiszta jövedelmű földbirtoka van.

3. A záloglevél-kölcsön a kataszteri tiszta jövedelem tizszereséig terjedhet.

4. Kölcsön csak oly birtokra adatik, mely még semmi bekebelezéssel terhelve nincs, vagy a melyre nézve az előbbi hitelezők a bekebelezési elsőbbséget az intézetnek átengedik.

5. A jelzálogos kölcsön 33 és $\frac{1}{2}$ évre, vagyis 67 féleves törlesztésre adatik; — a kamat megfelel az intézet által kibocsátott záloglevelek 5 $\frac{1}{2}$ %-os kamatlábának, melyhez még járul a kölcsönösszeg 1%-a, mint igazgatási költség és 1% a tőke visszafizetésére, ugy, hogy a záloglevelekben kinyert kölcsönösszeg, törlesztéssel együtt 7 $\frac{1}{2}$ %-ba kerül. A kölcsönértéket képező záloglevelek elárusításáról maga az intézet gondoskodik és a kölcsönkérőnek valóságos készpénzt fizet ki.

6. Az intézet által 300 frtnál kisebb és 6000 frtnál nagyobb kölcsön záloglevelekben nem adatik.

Fölvívjuk ezek után a nevezett megyék birtokos osztályának mindazon tagjait, kik ezen rendkívül előnyös kölcsönben részesülni óhajtanak, hogy teljes bizalommal kerületi ügynökségeinkhez vagy egyenesen hozzánk fordulni sziveskedjenek, minthogy bármily felvilágosítással készségesen szolgálunk és a kölcsönügylet teljes lebonyolítását magunkra vállaljuk.

Debreczen, 1880. évi október hóban.

1—3

Az igazgatóság.